

Datum: 17.01.2025. godine

Broj: OI-K-BL-9125

PREDSTAVNIČKI/ZASTUPNIČKI DOM
PARLAMENTA FEDERACIJE BiH
N/R PREDSEDAVAJUĆEG
UL.: HAMDIFE KREŠEVLJAKOVIĆA BR. 3
71 000 SARAJEVO

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

Primljeno:		21-01-2025	
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
05/1	-02-	680	124

PREDMET: *Odgovor na zastupničko pitanje*

Poštovani,

Institucija ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Institucija ombudsmena) je dana 03.01.2025. godine zaprimila akt predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamenta FBiH broj 05/1-02-680/24 od 30.12.2024. godine kojim je proslijeđeno zastupničko pitanje koje je postavio Admir Čavalić (Stranka za BiH) u Predstavničkom domu Parlamenta Federacije BiH:

“Zanima me da li je izvršena diskriminacija jedinica lokalnih samouprava zbog toga što se jednoj lokalnoj samoupravi u FBiH omogućilo izuzeće shodno Odluci Vlade FBiH, dok za druge lokalne samouprave treba da važi uredba (od 24. decembra)? Da li su ovim ugrožena ljudska prava i slobode u FBiH - da imamo trgovce prvog, drugog i n-tog reda?”

Obrazloženje:

Vlada FBiH je u skladu sa Zakonom u unutrašnjoj trgovini FBiH, tačnije članom 18. stavovi (10) i (11) na 153. hitnoj sjednici održanoj 19.12.2024. godine donijela Odluku o davanju saglasnosti za izuzimanje prodajnih objekata na teritoriji Grada Orašja od primjene odredbi člana 17. stav (1), (2) i (3) Zakona o unutrašnjoj trgovini. Ovom odlukom se omogućilo izuzeće na području Orašja u vezi sa radom prodajnih objekata nedjeljom. Međutim, Vlada FBiH na 155. hitnoj sjednici održanoj 24.12.2024. godine donosi Uredbu o kriterijima za primjenu odredbi člana 18. stav (10) i (11) Zakona o unutrašnjoj trgovini FBiH. Ova Uredba se ne donosi na bazi Zakona o unutrašnjoj trgovini FBiH, već na bazi Zakona o Vladi FBiH. Uredbom se definišu kriteriji za izuzeća za sve ostale lokalne samouprave u FBiH - izuzev ranije spomenutog Orašja. Shodno navedenom, zanima me da li je riječ o klasičnom primjeru diskriminacije - jedne lokalne samouprave u odnosu na ostale tj. jednih trgovaca u odnosu na ostale u FBiH? Također, zanima me kako je ovo pravno

moguće: Imati zakon koji omogućava odluke vlade, pa onda usvojiti tu odluku za jedan grad, a nakon toga pripremiti uredbu za sve ostale gradove i opštine. Zahvaljujem unaprijed na vašoj saradnji i očekujem promptan odgovor. Zamolio bih da mi u skladu sa članom 116. Poslovnika Predstavničkog doma ('Službene novine Federacije BiH', broj 69/07, 2/08, 26/20 i 13/24), odgovor dostavite u propisanom roku tj, najkasnije 15 dana od dana kada je postavljeno pitanje."

U vezi sa postavljenim pitanjem Ombudsmeni Bosne i Hercegovine ukazuju na sljedeće odredbe Zakona o zabrani diskriminacije¹:

Član 2. (Diskriminacija)

(1) Diskriminacijom će se, u smislu ovog zakona, smatrati svako različito postupanje uključujući svako isključivanje, ograničavanje ili davanje prednosti utemeljeno na stvarnim ili pretpostavljenim osnovama prema bilo kojem licu ili grupi lica i onima koji su s njima u rodbinskoj ili drugoj vezi na osnovu njihove rase, boje kože, jezika, vjere, etničke pripadnosti, invaliditeta, starosne dobi, nacionalnog ili socijalnog porijekla, veze s nacionalnom manjinom, političkog ili drugog uvjerenja, imovnog stanja, članstva u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanja, društvenog položaja i pola, seksualne orijentacije, rodnog identiteta, spolnih karakteristika, kao i svaka druga okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojem licu onemogući ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje, na ravnopravnoj osnovi, prava i sloboda u svim oblastima života.

Član 5. (Izuzeci od principa jednakog postupanja)

Zakonske mjere i radnje neće se smatrati diskriminacijskim kada se svode na nepovoljno razlikovanje ili različito postupanje ako su zasnovane na objektivnoj i razumnoj opravdanosti. Sljedeće mjere neće se smatrati diskriminacijskim kada se njima ostvaruje legitiman cilj i ako postoji razuman odnos proporcionalnosti između sredstava koja se koriste i cilja koji se nastoji realizirati...

Prilikom utvrđivanja izuzetaka od principa jednakog postupanja je dakle neophodno utvrditi da li je izuzeće zasnovano na objektivnoj i razumnoj opravdanosti, te da li se istim nastojao ostvariti legitiman cilj i da li je postojao razuman odnos proporcionalnosti između sredstava koja se koriste i cilja koji se nastoji realizirati.

U vezi sa prethodno navedenim podsjećamo da se prava i obaveze ne mogu uređivati podzakonskim aktima, ali da zakonodavac daje ovlaštenja izvršnim organima da donose podzakonske akte koji se odnose na detalje za provođenje zakona.

Kao što je gore navedeno, diskriminacija predstavlja različito postupanje po nekom od zakonom pobrojanih osnova ili karakteristika koje se imaju smatrati ličnim, koje mogu biti stvarne ili pretpostavljene, a na osnovu predstavljenih informacija nije učinjeno vjerovatnim da su pomenute zabrane kao i izuzeća od takvih zabrana utemeljena na nekim ličnim karakteristikama, odnosno vlasničkoj strukturi poslovnih subjekata.

¹ Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br.59/09, 66/16

U Zaključnim razmatranjima, UN Komitet za ekonomska, socijalna i kulturna prava² ukazuje vlastima Bosne i Hercegovine na postojanje diskriminacije u uživanju ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava po osnovu teritorijalne pripadnosti, te upućuje preporuku da se ovaj vid diskriminacije otkloni do sljedećeg periodičnog izvještaja:

„ 6. Komitet primjećuje složen sistem upravljanja u državi članici i decentralizaciju ovlasti i odgovornosti u oblastima koje se odnose na ekonomska, socijalna i kulturna prava, uključujući socijalnu zaštitu, zdravstvenu zaštitu i obrazovanje. Komitet je, međutim, zabrinut zbog značajnih razlika u zakonodavnim i političkim mjerama koje se poduzimaju na različitim nivoima vlasti u tim oblastima, te posljedičnim značajnim regionalnim nejednakostima u nivou uživanja ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava. Također je zabrinut zbog nedostatka praćenja i koordinacije, na državnom nivou, mjera i aktivnosti koje provode entiteti, Brčko Distrikt i kantoni Federacije Bosne i Hercegovine, čime se nastavljaju neusklađenosti i nejednakosti (čl. 2 (1)).

7. Komitet podsjeća državu članicu da snosi konačnu odgovornost za provedbu Pakta na svim nivoima vlasti, uključujući kantone i općine. On preporučuje da država članica preduzme sve potrebne mjere kako bi osigurala uživanje prava zagarantovanih Paktom bez obzira na mjesto prebivališta u zemlji. Komitet posebno preporučuje da država članica:

- (a) Uskladiti zakonodavne i mjere politike koje su preduzete ili predviđene;
- (b) Unaprijediti praćenje i koordinaciju aktivnosti koje se sprovode na svim nivoima vlasti;
- (c) Ojačati administrativne i finansijske kapacitete lokalnih samouprava“.

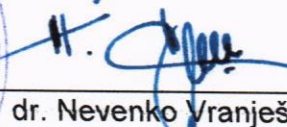
U konačnici, značajno je ukazati i da bilo koje lice koje smatra da ima legitiman interes ima mogućnost podnošenja žalbe Instituciji ombudsmena u skladu sa članom 18 Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine³ i članom 7 Zakona o zabrani diskriminacije, u kojoj treba, u skladu sa članom 15 Zakona o zabrani diskriminacije, istu učiniti vjerovatnom, a na osnovu koje Institucija ombudsmena može pokrenuti istražni postupak.

S poštovanjem,

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine

Nives Jukić

dr. Nevenko Vranješ

dr. Jasminka Džumhur

² Komitet za ekonomska, socijalna i kulturna prava, Završna zapažanja o trećem periodičnom izvještaju Bosne Hercegovine od 11. novembra 2021. godine, dostupno: E/C.12/BIH/CO/3,

https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=E%2FC.12%2FBIH%2FCO%2F3&Lang=en

³ Službeni glasnik Bosne i Hercegovine broj 19/02, 35/04, 32/06, 38/06 i 61/23